

Айзък АЗИМОВ

Чувство за сила

Джехан Шуман бе свикнал да си има работа с високопоставени лица на отдавна воюващата Земя. Макар да бе цивилен, той бе създавал пакетите програми, залегнали в основата на самонаправляващите се бойни компютри от най-висш клас. Затова както генералите, така и конгресмените се вслушваха в думите му.

– Господа – рече той на генерал Уейдър и сенатора Брант, – запознайте се с Майрън Об.

– Човекът с необичайната дарба, когото сте открили съвсем случайно – отвърна Брант и изгледа с любопитство дребния на ръст човек с гола като яйце глава.

Майрън Об сви уплашено пръсти. Никога по-рано не се бе намирал тъй близо до такива важни хора. Той бе застаряващ техник от нисък ранг, отдавна пропаднал на тестовете за подбор на по-надарените. А това, за което великият програмист вдигна толкова шум, му бе просто хоби.

– Сега ще видите – потвърди Шуман и се обърна към техника: – Об, колко е девет по седем?

– Шейсет и три.

– Вярно ли е? – вдигна вежди сенаторът.

– Проверете го сам.

Брант извади джобния си калкулатор и умножи числата.

– Това някакъв фокус ли е?

– Съвсем не, сър. Об може да извърши с помощта на хартия някоя операция, който е запомнил.

– На хартиен компютър? – обади се отегчено Уейдър.

– Не, генерале – каза програмистът. – Не с компютър, а просто върху лист хартия. Об, покажи им как го правиш! Колко е седемнадесет по двадесет и три?

Майрън измъкна бележник и писалка и с мъчителни усилия надраска няколко чертички.

– Дай да видя! – Генералът грабна бележника. – Тези приличат на цифри от компютър. Всеки може да ги копира.

– Това е резултата – промълви Об. – Триста двадесет и едно.

Сенаторът отново извади калкулатора си.

– Как позна? – попита той, след като провери и тази сметка.

– Не позна, а го пресметна на този лист.

– Глупости! – избухна генералът. – Какво общо има компютърът с драсканиците върху хартия.

– Обясни им, Об – рече Шуман.

* * *

– Да се смята без сметачна машина? – възкликна президента. – Това е абсурд!

– Смятането е просто система за обработване на данни – рече сенатор Брант. – Може да го извърши както машина, така и човешки мозък. Нека ви покажа.

Той демонстрира новите си умения и събуди интереса на президента на Земната федерация.

– Хубаво, но каква е ползата от това?

– Все още няма особена практическа полза. Но виждате ли, това е пътят за освобождението ни от машините. Войната ни с планетата Денеб е битка между компютри. Всеки път когато едната страна създаде ново оръжие, другата го неутрализира. И така от години съществува не-сигурно равновесие, което води доникъде. А сега разполагаме с метод, който превъзхожда възможностите на компютъра. Съчетавайки смятането с човешката мисъл, ще създадем интелигентен компютър – не един, а милиарди.

– Какво искате да сторя? – попита президентът.

– Да подкрепите секретен проект за развитие на човешкото смятане.

– Но докде може да стигне то?

– Според програмиста Шуман за него няма граници. Той твърди, че теоретически няма нещо, което компютърът да може да направи, а човешкият мозък – не. Изчислителните машини просто извършват краен брой операции с крайно множество данни. Човешкият ум може да възпроизведе този процес. Умножението, което току-що ви демонстрирах е подражание на работата на компютър.

– Невероятно!

– Говори се дори, че първите изчислителни машини са създадени някога от хора. Сега, използвайки човешкият мозък, ще може да харчим по-малко за производство и поддръжка на компютри, а спестените средства да използваме за закръпване на изтощената от войната икономика. Представете си как ще се отрази това на следващите избори.

– Разбирам. Ще помисля върху проекта.

* * *

Като върховен главнокомандващ генерал Уейдър не търпеше възражения.

– Разбирам, че това, което вие наричате фундаментални изследвания, е полезно, но за него ще имате достатъчно време, когато свърши войната. А засега целта ни трябва да е една, и то съвсем проста – заместването на компютрите. Космически кораб без бордови компютър може да построим пет пъти по-бързо и десет пъти по-евтино и тогава бихме взели надмощие над Денеб. Може и да звучи фантастично, но в бъдещето виждам ракета, пилотирана от човек!

Генералът продължи да говори още дълго, ала Джехан Шуман не го слушаше. Смятането откриваше необятни хоризонти пред човечеството, възможни щяха да бъдат не само пилотираните кораби, но кой знае още какво.

„Девет по седем е шейсет и три – помисли си програмистът, – и аз сам го сметнах. Компютърът е в главата ми.“

И го обзе необикновено чувство за сила.

КРАЙ

© 1958 Айзък Азимов

© Емануел Икономов, превод от английски

Isaac Asimov

The Feeling of Power, 1958

Източник: <http://sfbg.us>

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/1182>]